

החברותא

בס"ד ערש"ק פר' ויחי י"א טבת תשס"ה

החברותא בטאנן פנימי לחברים גליון מס 242

פנינים יקרים

ויחי יעקב בארץ מצרים (מ"ז, כ"ח)... ע"י בחינת אמת - תתן אמת ליעקב - יכולים להתקיים ולהיות במיצר ובמצוקה גם בארץ מצרים כי שקר אין לו רגליים ואמת זוהי קיום העולם. וכשרבקים באמת אין צר וצוקה, זוהי נחלה בלי מצרים.

(שפת אמת)

ויחי יעקב בארץ מצרים וגו' (מ"ז, כ"ח) מצרים לשון מיצר ים דהיינו ע"י שהיה מצער עצמו על גלות השכינה הנקראת ים עי"ז היה לו חיות שהיה מתרפק בהבורא ב"ה.

ויהי ימי יעקב שני חייו וגו' (מ"ז, כ"ח) לפי שעיקר החיות של הצדיק הם אותן הימים שמוסיף בהם אור העבודה והם נקראים ימים, ע"ד שנאמר ויקרא אלקים לאור יום, וזהו ויהי ימי יעקב פירוש הימים שהיה מוסיף בהם אור הם היו עיקר שנות חייו וק"ל. (נועם אלימלך)

ועשית עמדי חסד... (מ"ז, כ"ט) חסיד מה זה? יו"ד עם חסד כלומר חסיד הוא צרוף אות יו"ד עם תיבת חסד.. לומר לך שעושה חסד הריהו חסיד.

ויאמר אנכי אעשה כדברך (מ"ז, ל"א) ג"ל עפ"י מה שראיתי לפרש בשם צדיק אחד מה שאמר יוסף אנכי אכלכל אתכם, ולמה לא אמר אני, דהכוונה אנכי בכח אנכי שהוא כביכול שנקרא אנכי אכלכל אתכם ודפח"ת, וזה שאמר אנכי בכח הוא כביכול אנכי אעשה כדברך.

ועיני ישראל כבדו מזוקן לא יוכל לראות (מ"ח, י)... זה רק לשבח, וכבדו ענין כבוד מזוקן, לא יכולים לראות רע על בני ישראל וזה הפירוש לא יוכל לראות...

והוא הצעיר (מ"ח, י"ד) שמחויק עצמו לצעיר גם עתה אף שקידמו יעקב.

ויברכם ביום ההוא לאמור (מ"ח, כ') בדרך אותם שיבקשו ויתפללו רק על צרכי היום ההוא ולא ידאגו דאגת מחר. (רמ"ל מסאסוב זיע"ע)

ישימך אלקים כאפרים וכמנשה (מ"ח, כ')... למה זכה אפרים להתברך לפני מנשה? בשביל שהתורה העידה עליו שהוא הצעיר, לומר שלא התנאה והתנהג במדת הענוה, ואולם אחיו הקטן יגדל ממנו, בשביל שהקטן עצמו יזכה לגדולה, ללמדך עד כמה שנואה לפני הקב"ה מדת הגאווה - ועד כמה חביבה עליו מדת הענוה.

הנה אנכי מת והיה אלקים עמכם (מ"ח, כ"א) בעל התניא מפרש "שבק חיים לכל חי" כי הצדיק משאיר את החיות דקדושה שלו בירושה לחיים שנשארים אחריו. וזה: הנה אנכי מת והיה אלקים עמכם - האלקות שלי תשאר עמכם. (מקרא מפורש)

ואני נתתי לך שכם אחד על אחיך (מ"ח, כ"ב)... על ידי תפלתו היה משפיע חיות על כל שלשת חלקי העולם שהם עולם השפל עולם הכוכבים ועולם המלאכים, וזהו 'שכם' נוטריקון שפל כוכב כללך. וכל זה ע"י תפלתו כמה שנאמר אשר לקחתי מיד האמורי בחרבי ובקשתי ומתרגמין "בצלתי ובבעותי".

האספו ואגידה לכם וכו' (מ"ט, א')... ביקש יעקב לגלות את הקץ אמר להם "האספו" כי א"א לקץ שיביא כשיש ביניכם שנאת חנם אלא אתם צריכים להיות כולכם באסיפה אחת - באגודה אחת.

האספו ואגידה לכם (מ"ט, א') יעקב רמו להם שלעת הגאולה יצמרכו להתאסף ולהקבץ ולהיות באחדות ועי"ז יגאלו, אגידה לשון חיבור שנתן הכח להם שיוכלו להתחבר.

אשר יקרא אתכם באחרית הימים (מ"ט, א') אשר יקרא דרך מקרה. שכל אחד ואחד ישב על עבודתו ופתאם יבא משיח. (ילקוט משה בשם הבעש"ט)

פחו כמים... (מ"ט, ד') לכאורה הרי זו ברכת יעקב ומה שייך זה לברכה? אלא הברכה היותר גדולה לבן אדם היא כשאומרים לו מה הוא... (עשורי תורה)

יששכר חמור גרם וגו' (מ"ט, י"ד) ה"פ יש שכר שהחמור גרם. פירוש ע"י מאכל ומשתה שהם דברי החומר גורם זה השכר ע"י שמעלה לגרם המעלות את הניצוץ הקדוש שהיה רובץ בין המשפתיים שהוא בין היסודות ובשפלות. (אור הגנוז בשם הבעש"ט)

והוא אינו מציאות, הרי שמי שבטל במציאותו אינו חי בעוה"ז. אלא זה שאנו רואים שלכאורה הוא כן חי בגופו בעוה"ז אין זה הוא אלא בכח השרשים שיש לכל צדיק אמת בעוה"ז שצריך לתקן נשמות שנדחו במקומות נדחים. וכדי שיהיה לו האפשרות להגיע למקומות הנדחים לכן יש לו חלק בעולם הגשמי הנקרא עולם הזה והנקרא מציאות הגוף, אבל באמת אדם זה אינו מציאות הגוף מפני שהוא כבר במצב של כלות הנפש תורה לשמה.

כדי להיות במציאות של סור מרע בצורה מוחלטת דהיינו להיות בבטול כזה עד שאינו מציאות כלל, צריך קודם להשלים את תפקידו בחיים בבחינת "עשה טוב" כי הרבש"ע אינו מעונין במלאכים אשר ישלימו את התפקידים של "עשה טוב" כמו שאומרים בפיוט של ימים הנוראים ואביתא תהלה מקרוצי חומר, הקב"ה חפץ בתהלה של קרוצי חומר כלומר כשהם עדיין קרוצי חומר, ואם כל העולם יתחילו בסור מרע ויגיעו בבטול שאינו מציאות כלל אזי ה"עשה טוב" שלהם יהיה בבחינת מלאך, על כן אומרים העולם שקודם צריכים להתעסק בעשה טוב ואח"כ להגיע לסור מרע כדי שהעשה טוב יהיה ע"י בני אדם הנמצאים עלי אדמות, כך שבעשית הטוב שלהם הם מפארים את השי"ת מתוך החומריות שלהם. על זה אמרו חכמינו ז"ל לעולם יעסוק בתורה שלא לשמה ומתוך שלא לשמה יבוא ללשמה (שבת ל) והכוונה שבהכרח לעבוד את ה' תחלה שלא לשמה כדי שיעשה את הטוב כשהוא עדיין בעולם הזה, כי כאשר יגיע ללשמה כלות הנפש אינו כבר בעולם הזה. כי מציאותו בעולם הזה הנראה שחי בגופו אינו אלא בכח השרשים שיש לכל צדיק אמת (שעליו מוטל התפקיד להגיע למקומות הנדחים ולהעלות את

... רבי עקיבא האט נישט גילעקט הונג (רבי עקיבא לא לקק דבש) בארבעים השנים שהיה עם הארץ וגם אח"כ כשהלך ללמוד פעמיים שנים עשרה שנה. ושזכה להעמיד עשרים וארבע אלף תלמידים, און זיי זיינער פאר חאפט גווארן (ונחטפו) כהרף עין של היסח הדעת, וגם אז לא היו לרבי עקיבא טענות, ובסוף כלות הנפש מסרקות של ברזל. מרבי עקיבא אנו למדין איך אפשר להגיע ממדרגת עם הארץ שבשנאתו לתלמיד חכם אמר אנשכנו כחמור ועד לכלות הנפש מסרקות של ברזל ללא טענות.

זה שרבי עקיבא הגיע לכלות הנפש מסרקות של ברזל היה בגלל שלא לקח לעצמו כלום את הכל מסר לרבש"ע, למד תורה לשמה ולימד תורה לשמה.

אם האדם עובד על עצמו להיות בבחינת "ונחנו מה" (שמות ט"ו) אז הוא כבר לא לומד תורה אלא שהוא מציאות של תורה. הגוף שלו נהפך לכלות הנפש וכל התורה שהוא למד לעצמו ושהוא מלמד לאחרים אינו התורה שלו אלא התורה של הרבש"ע, וזהו מה שנקרא לומד תורה לשמה. וכל זמן שאינו מגיע לבחינת "ונחנו מה" אינו יכול להגיע לתורה לשמה, כי אם משאיר לעצמו איזה תחושה הקטנה ביותר שהוא לומד תורה אין זה כבר תורה לשמה.

דוד המלך ע"ה אמר "סור מרע ועשה טוב" (תהלים ל"ד) מקודם "סור מרע" ואח"כ "עשה טוב". העולם אומרים "סור מרע"! איך אפשר להגיע לסור מרע דרך "עשה טוב". כי לדבר על ה"סור מרע" יכול כל אחד, אבל להגיע למציאות של סור מרע בפועל קשה מאד כי סור מרע הכוונה שהאדם צריך להיות בביטול כזה עד שאינו מציאות כלל. ואיך יתכן שהאדם חי בעולם הזה

בו. כך בחינת צדיק אמת שהוא בטל במציאות רואה שאין מתום בבשרי מפני זעמך אין שלום בעצמותי מפני חטאתי (תהלים ל"ח). וכשהאדם מגיע למדרגה זו אז נקרא תורה לשמה שהוא כולו מציאות קדושה ההיפך ממה שהאדם מכיר בעצמו בכח הבחירה שלו.

אין דרך אחרת להגיע ללשמה, דער מענטש דארף דער הערן דעם לשמה, און כדי צו דער הערן דעם לשמה דארף מען זיין אין די בחינה פון בהמות (האדם צריך לקלוט בהבנתו את הלשמה וכדי לקלוט בהבנתו את הלשמה צריך להיות בבחינת בהמות).

וזה מה שאמר הכתוב בהמות הייתי עמך (שם ע"ג) כלומר כדי להיות עימך שהוא במציאות הקדושה, צריך להיות קודם בבחינת בהמות.

כל זמן שלא מגיעים לונחנו מה-כלות הנפש נמצא האדם בבחינת בהמה ממש כמאמר הכתוב בהמות הייתי עמך, מפני שעדיין לא הגיע להייתי עמך בבטול המציאות, ורק אחרי שהגיע לכלות הנפש בטול המציאות הגשמי, אז נמצא במצב של הייתי עמך עם הרבש"ע בכח הבהמיות שלו שהוא בכח ההכרה שהוא בהמה (אמר המעתיק: במקום אחר הסביר הרא"ש שיש בחינת בהמות הייתי עמך שהוא בחינת בהמה ממש ויש בחינת נמשל כבהמה נדמו (שם מ"ט) אשר אז האדם נמצא בבטול המוחלט כנ"ל אלא שלמען הבחירה ממשיך לזכור שהוא בהמה, והוא כאמור לעיל). והוא בחינת צדיק אמת שמגיע לשלמות כזאת שהגוף לא יכול לאחוז את הגוף, ואז הגוף נאחז בנפש. ורק בגלל הצורך לתקן את השרשים שנדחו ע"י חטא עץ הדעת שלא הגיעו לשלמות - ממשיך צדיק האמת להיות נאחז בגוף.

צדיק האמת אינו מרגיש שני בזה שיצא מהגוף ונאחז בנפש, אדרבה הצדיק האמת רואה את

הנשמות הנדחות בזה העולם ולהעלותם אל שרשם בעולם הבא).

המטרה של האדם היא להגיע ללשמה שהוא בטל במציאות הגוף לגמרי כלות הנפש. אלא כדי להגיע למטרה הזאת צריכים קודם להגיע לדרגת מסרקות של ברזל, כי בלי עינויים אי אפשר להגיע לשם, ולכן אמר דוד המלך ע"ה "טוב לי כי עוניתי למען אלמד חקיד" (תהלים קי"ט) פירוש כדי ללמוד חקיד של הרבש"ע צריך להיות עוניתי ודוד המלך שהיה חפץ להגיע ללשמה אמר טוב לי כי עוניתי כי בדרך זה יוכל להגיע לאלמד חקיד של הרבש"ע.

האדם שהוא בבחינת "ונחנו מה" כלות הנפש, רואה את עצמו דומה לפרה אדומה אשר לא עלה עליה עול (במדבר י"ט). האדם שהוא דומה לפרה אדומה רואה את עצמו כמו שהיה אצל עשו שאמר הלעיטני נא מן האדם האדם הזה (בראשית כ"ה) שהוא לגמרי לא היה אנוש הוא היה בהמה, כך האדם צריך להגיע למדרגה שהוא לא מרגיש את מציאות העול שלו כי הוא לגמרי לא מציאות מפני שהוא כולו מופשט דהיינו שהוא כולו בהמיות, אז יוכל להגיע למציאות של קדושה, דהיינו שיהפך הגוף לנפש, אחרת אי אפשר להגיע ללשמה.

הצדיק אמת רואה את כולו בהמיות כמו פרה אדומה, ומכיון שרואה את עצמו במציאות של בהמה ממילא אינו מרגיש שום עול כי כל הגוף שלו נהיה בחינת נפש, כי הוא נמצא בכזה בהמיות עד שהוא בטל במציאותו הגשמי, וכל כוחותיו הם ממציאות נעלם שהוא מציאות הוי ברוך הוא.

העול שיש לצדיק האמת היא בבחירה, ומה היא הבחירה? לראות את עצמו בדומה לעשו באמרו הלעיטני נא מן האדם האדם הזה ולהיות כפרה האדומה המבטא שלמות באדמוניות שאפילו שתי שערות שחורות אין

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

המשך מעמ' קודם

242

צאנו אבל אין זה אומר שהצאן צריכים בגלל זה להיות תלויים בצדיק ולא להתאמץ לבד. על כל אחד ואחד מוטל התפקיד לעשות בעצמו את העבודה להגיע לתורה לשמה, ולהיות בעדר עם הצדיק...

הרא"ש הדגיש שמבחינת העבודה העצמית אין כל הבדל בינינו לבין צדיק אמת כי כמו שצדיק אמת מגיע לתורה לשמה בטול המציאות הגשמי, כך כל אחד ואחד צריך להגיע לתורה לשמה. ההבדל הוא רק בזה שלצדיק האמת יש תפקיד לתקן שרשי הנשמות הנדחות ולהיות רועה עם הצאן, ומאתנו תובעים רק לתקן את שורש נשמתנו בזה שנעבור את השלב של שלא לשמה ולהגיע לשמה.

מכל אחד תובעים ער זאל דער הערין, ווייל סתם רעדן האט דעם נישט קיין תועלת (מכל אחד תובעים שיקלוט בהבנתו, כי סתם לדבר אין לזה כל תועלת). כי אם מדברים ולא מפנימים אזי כפי ספוקו שמקבל כך נהנה ולא נשאר מזה כלום. השומע דומה לאחד שלאחר שלומד סוגר את הספר ואינו חוזר. לכך צריך לחזור ולחזור עד שנהיה מציאות של טוב לי כי עוניתי למען אלמד חקיד.

(מאמ' א' כ"א 385)

עצמו נאחו בבהמיות שלו אפילו שמצד עצמו יצא מהגוף וזה שנאחו בגוף הוא רק בשביל השרשים שנדחו. כי לגביו גם אז רואה את עצמו כאחד שלא הגיע לשלמות. דוגמא לכך הוא דוד המלך ע"ה באמרו בחנני וגסני (תהלים כ"ו) הלא דוד מצד עצמו הגיע לשלמות של לשמה והתבטל במציאותו הגופני, ומה שנשאר קשור לגוף היה רק בכדי לתקן השרשים שנדחו ע"י חטא עץ הדעת, ובכל זאת כשחשב שהגיע לשלמות קרה לו מה שקרה לו, והוא בא ללמדנו שצדיק האמת צריך להשאר בבהמיות שלו אף שהגיע לתורה לשמה כלות הנפש.

הרבש"ע רוצה עבודה מכל אדם לא רק מצדיק אמת, הרבש"ע לא רוצה שהצדיק יעבוד בעד צאנו הרבש"ע רוצה שהצדיק אמת יעבוד עם צאנו דהיינו שצדיק האמת נותן לצאן הדרכה איך להגיע לתורה לשמה. אבל את עיקר העבודה עושה צדיק האמת בלי הצאן, ורק בשעה שהצאן לא מסתדרים והם נכשלים אז אומרים לצדיק לך רד אל הצאן, כמו שאמר הקב"ה למשה לך רד כי שחת עמך במעשה העגל (שמות ל"ב). כי כמו שיש לצדיק אמת קשר עם הגוף למען תקון השרשים שנדחו כך יש לצדיק תפקיד לחזק ולהדריך את

שהשמחה במעונם

הר"ר מנחם יהושע רובינפלד ומשפ' לנשואי הנכד
הר"ר אהרן רובינפלד ומשפ' לנשואי הבן
הר"ר בני' כץ ומשפ' לנשואי הבת
הר"ר יצחק שוקרון ומשפ' לאירוס' הבת

ח"ל ע"י
משרכת החברותא
רח' שני 3
02 - 5829688
02 - 5325477 :ספ
ת.ד. 5080
ירושלים 91050